

17. Мочерний С.В. Політична економія : навч. посібн. / С.В. Мочерний. – К. : Вид-во "Знання-Прес", 2002. – 687 с.

18. Эрперт М. Методологические опыты теории товара и денег / М. Эрперт. – М. : Изд-во "Экономика", 2004. – 191 с.

19. Коган А. Деньги. Цена и теория трудовой стоимости (Новая парадигма теории трудовой стоимости) / А. Коган. – М. : Изд-во "Финансы и статистика", 1991. – 224 с.

20. Шухов Н.С. Русская политическая экономия / Н.С. Шухов, В.Н. Щербаков. – М. : Изд-во "Экономика", 1998. – 585 с.

21. Башнянин Г.І. Основна проблема макроекономічної теорії: інтерпретації в альтернативних школах економічної теорії / Башнянин Г.І., Загорський В.С., Зав'ялова О.Р. // Матеріали конференції професорсько-викладацького складу і аспірантів Академії. – Львів : Вид-во ЛКА, 1996. – С. 171-177.

22. Башнянин Г.І. Національні мікроекономічні системи: проблеми типологізації і кліометричного аналізу / Башнянин Г.І., Копич І.М., Герцунь М.П., Коцупей В.М. // Вісник Тернопільської академії народного господарства. Спецвипуск 1. За матеріалами Міжнародної наукової конференції "Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз: мікроекономічний аспект". – Тернопіль : Вид-во ТАНГ, 1997. – С. 27-29.

УДК 339.187.62

Аспір. Р.І. Бакалець – Львівська ДФА

## ТЕХНІЧНЕ ПЕРЕОБЛАДНАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ДОПОМОГОЮ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ

Проаналізовано сучасний технічний стан житлово-комунальних підприємств, стратегію розвитку та основні критерії щодо оновлення технічної бази. Висвітлено переваги використання фінансового лізингу як кредитного інструменту, здатного значно підвищити ефективність функціонування житлово-комунальних підприємств в Україні. Встановлено, що в умовах економічної кризи, коли практично зупиняється фінансування, оновлення основних засобів через брак прибутку підприємств і значне зменшення виробництва, цей метод фінансування є найбільш доцільним і мобільним та може сприяти збереженню ліквідності більшості підприємств держави.

**Ключові слова:** реформування, переобладнання, дотації, житлово-комунальне підприємство, фінансовий лізинг.

*Post-graduate R.I. Bakalets – L'viv state university of internal affairs*

## Technical re-equipment of municipal dwelling enterprises with help of financial leasing

The modern technical state, strategy of development and basic criteria for updating of technical base of Residential communal enterprises (RCE) was analysed in this article. Advantages of the financial leasing as a credit instrument, which is capable considerably promote efficiency of functioning of RCE in Ukraine were described. It is set that in the conditions of economic crisis, when financing, update of the fixed assets, is practically stopped through the shortage of income of enterprises considerable diminishing of production, this method of financing is most expedient and mobile and can be instrumental in the maintenance of liquidity of most enterprises of the state.

**Keywords:** reformation, re-equipment, grants, residential communal enterprises, financial leasing.

**Постановка проблеми.** Протягом останніх років виникла низка проблем щодо ефективного функціонування житлово-комунальних підприємств. Серед чинників, котрі негативно впливають на розвиток житлово-комунальних підприємств (ЖКП), можна виділити: відсутність ефективних реформ галузі та дотацій на розвиток, застаріла система обліку спожитих енергоресурсів.

сів, неефективна система внутрішнього управління ЖКП та морально і фізично застаріле обладнання.

Брак фінансування з боку держави та неспроможність громадян оплатити повністю вартість спожитих житлово-комунальних послуг веде до боргованості, що своєю чергою не дає змоги розвиватися галузі. Надання дотацій за застарілими схемами унеможливають конкуренцію серед кредиторів, що сповільнює надходження інвестицій. Загальнодержавна програма реформування і розвитку житлово-комунальних підприємств повільними темпами впроваджує використання альтернативних фінансових інструментів для розвитку ЖКП.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Пошуком стратегії реформування ЖКП здійснюють як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Так в Україні питання реформування ЖКП досліджували Г. А. Стасюк, Л.П. Максимова, Т.В. Чижова, Н.Л. Шлафман та інші.

**Постановка завдання.** Дослідження має за мету проаналізувати сучасний технічний стан ЖКП в Україні, розглянути вже існуючі і подати нові стратегічні плани щодо технічного переобладнання ЖКП, навести переваги застосування лізингових схем для вирішення питання оновлення технічної бази.

**Виклад основного матеріалу.** Існує низка вад в організаційно-фінансовому механізмі розвитку житлово-комунальних підприємств, що своєю чергою призводить до значного відставання в оновленні та модернізації їхньої інфраструктури. Технічний стан комунальних інфраструктур з кожним роком погіршується. Потребує заміни 87 % рухомого складу міського електричного транспорту, 70 % автотранспорту, який використовується у сфері благоустрою, близько 40 % насосного обладнання та котлів, понад 20 тис. ліфтів [1]. Половина загальної протяжності водомереж та третина каналізаційних перебудовують в аварійному стані. Більша половина житлового фонду потребує ремонту. Житлово-комунальні підприємства надалі залишаються вкрай запобігизованими, а система управління, котра залишилась практично такою ж, як за часів Радянського Союзу, не налаштована до ринкових відносин.

На сучасному етапі розвитку світової економіки, менеджменту, науки та техніки можливим є покращення стану ЖКП вже сьогодні. Потрібно створити адекватні програми розвитку та відповідне законодавство, котре б регламентувало порядок здійснення реорганізації ЖКП з боку держави та вдало підібрати фінансовий інструмент для досягнення поставлених цілей в найкоротші терміни і зведеними до мінімуму капіталовкладеннями. Одним із таких фінансових інструментів є фінансовий лізинг. Завдяки багатогранності, гнучкості та спрощеному механізму укладання угоди (порівняно із банківським кредитом) лізинг дає змогу вийти на прогресивно високий рівень надання послуг ЖКП і швидко оновити застарілу матеріальну базу. Фінансування проектів ЖКП за допомогою фінансового лізингу надає низку переваг, а саме:

1. Лізинг може надавати позабалансове фінансування. Тоді як позика завжди відображається у бухгалтерському балансі, лізинг туди не потрапляє, і замість того його показують як поточні витрати у звіті про прибутки і витрати. В результаті спостерігається поліпшення всіх коефіцієнтів, що їх вико-

ристовують кредитні та фінансові аналітики для оцінювання фінансового стану підприємства.

2. Лізинг допомагає уникати накладання обмежувальних умов. Банки зазвичай висувають позичальнику обмежувальні умови за великими позиками – гарантії, такі як відношення боргу до власного капіталу, або обмеження коефіцієнта ліквідності. Лізинг зазвичай не висуває таких умов перед лізингоотримувачем.

3. Лізинг диверсифікує джерела кредитів. Банківська сфера та лізинг – це дві зовсім окремі речі. Банкіри, можливо, більш обмежені у наданні певних типів кредитів на відміну від більшості лізингодавців, та можуть виявитися неспроможними запропонувати гнучкі та творчі рішення проблеми.

4. Лізинг зберігає можливість отримання кредитів. Кожна непогашена позика у банку зменшуватиме обсяг кредиту, який може отримати лізингоотримувач для задоволення своїх потреб. Хоча лізинг дещо схожий на кредит, він взагалі не розглядається як борг, що зменшує обсяг кредиту, який можна отримати з джерел фінансування. Частково так відбувається через традиційну уяву про лізинг як оренду, частково через його представлення у бухгалтерському балансі, а частково завдяки особливостям його історично-культурного сприйняття у фінансових колах.

Згідно з Бюджетним кодексом України статті 21 частини 3, існує заборона залучення кредитних коштів на оновлення основних засобів бюджетних підприємств, оскільки це запозичення коштів. Запозичення, своєю чергою – це операції, пов'язані з отриманням бюджетом коштів на умовах повернення, платності і строковості, внаслідок яких виникають зобов'язання держави, чи місцевого самоврядування перед кредиторами [2]. Відповідно, лізинг, згідно з част. 1 статті 292 Господарського кодексу України – це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоотримувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність за дорученням чи погодженням лізингоотримувача у відповідного постачальника майна, за умови сплати лізингоотримувачем періодичних лізингових платежів [3].

З визначення поняття "лізинг" випливає, що за своєю сутністю здійснення лізингових операцій не є запозиченням. Таким чином, під час укладання бюджетною установою договору лізингу вимоги частини 3 статті 21 Бюджетного кодексу України не порушуються.

Отже, переобладнання ЖКП за допомогою фінансового лізингу дає змогу бути технічно забезпеченими, отримати низку переваг і залучити до співпраці приватний сектор. Такий розвиток подій розвине конкуренцію, підвищить якість надання послуг та зменшить їхню вартість. Для прикладу, на теренах України на цей час функціонують лізингові компанії, котрі надають широкий спектр фінансових послуг і зацікавлені саме у співпраці з ЖКП. Серед них підприємства, котрі активно займаються фінансовим лізингом у місті Львові та Львівській області щодо вдосконалення та заміни систем опалення і енергозбереження, та такі, спеціалізація яких полягає в оновленні міського електротранспорту.

**Висновки і перспективи подальшого дослідження.** Шукаючи виходу зі ситуації, уряд держави повинен провадити політику, що має забезпечити державну підтримку підприємств житлово-комунальної сфери і, водночас, сприяти якомога широкому залученню приватного сектора до надання послуг. Світова практика здійснення лізингових операцій доводить, що в умовах економічної кризи, коли практично зупиняється фінансування, оновлення основних засобів через брак прибутку підприємств і значне зменшення виробництва, цей метод фінансування є найбільш доцільним і мобільним та може сприяти збереженню ліквідності більшості підприємств держави.

Таким чином, беручи до уваги позитивний досвід здійснення лізингових операцій в Україні та за її межами, потрібно розробити стратегію переобладнання ЖКП за сучасними тенденціями з використанням цього фінансового інструменту.

### Література

1. Закон України "Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки" за станом на 11.06.09 р. / Верховна Рада України.

2. Бюджетний кодекс України: Офіц. текст прийнятий Верховною Радою України 21 червня 2001 р. / Міністерство юстиції України; Україна. Закони. – К. : Вид-во "Ін Юре", 2002. – 147 с.

3. Господарський процесуальний кодекс України: Офіційний текст із змінами станом на 15 березня 2002 р. / Міністерство юстиції України; Україна. Закони. – К. : Вид-во "Ін Юре", 2002. – 128 с.

УДК 338.246

*Проф. С.В. Васильчак, д-р екон. наук;  
магістр Л.В. Руснак – Львівський ДУВС*

### ШЛЯХИ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ВИРІШЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ КОНФЛІКТІВ

Проаналізовано корпоративні конфлікти, методи їх врегулювання та запропоновано шляхи їх вирішення та запобігання. Встановлено, що важливою передумовою цивілізованого вирішення корпоративних конфліктів є реформування процесуального законодавства та судової системи. Найефективнішими є альтернативні методи через посередників – медіаторів та третейські суди, що дасть змогу істотно розвантажити роботу державної судової системи України. Для втілення такої практики потрібно прийняти закон про третейські суди в новій редакції, здійснити поетапну розбудову системи медіації та третейських судів, а також забезпечити професійну підготовку та виконати кваліфікаційний відбір суддів і медіаторів, що стане запорукою запобігання незаконним рішенням у справах.

*Prof. S.V. Vasylchak; master's degree L.V. Rusnak –  
L'viv state university of internal affairs*

### Civilized decision ways of corporate conflicts

Corporate conflicts are analysed, methods of their settlement and the ways of their decision and prevention are offered. It is set that important pre-condition of the civilized decision of corporate conflicts is reformation of judicial legislation and judicial system. Most effective are alternative methods through mediators – neurohumors and courts of arbitration, that will enable substantially to disburden work of the state judicial system of Ukraine. For embodiment of such practice it is needed to pass an act about the courts of ar-